

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 2, 1-14

Karácsony, Éjféli szentmise („B” év)

Megszületett a ti Megváltótok!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Megszületett a ti Megváltótok!

Azokban a napokban Augusztusz császár elrendelte, hogy írják össze a földkerekség lakosságát. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíria kormányzója Kirinus volt. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják.

Galilea Názáret nevű városából József is fölment Dávid városába, a judeai Betlehembe, hogy összeírják eljegyzett feleségével, Máriával, aki gyermeket várt.

Amíg ott tartózkodtak, beteltek Mária napjai, hogy megszüljön gyermekét. Világra hozta elsőszülött fiát, pólýába takarta, és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

A környéken pásztorok tanyáztak a szabad ég alatt, nyájukat őrizték az éjszakában. Egyszerre csak megállt előttük az Úr angyala, és az Úr dicsősége beragyogta őket. Nagyon megrémültek.

Az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, jó hírt hozok nektek, amely nagy öröm lesz az egész népnek. Ma megszületett a Megváltótok, az Úr Krisztus, Dávid városában. Ez lesz nektek a jel: Kisdedet találtok pólýába takarva és jászolba fektetve.” Az angyalt hirtelen nagy mennyei sereg vette körül. Istent dicsőítve ezt zengték: Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarátú embereknek!

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην

Történt pedig azokban a napokban, hogy rendelet jött ki Augustus császártól, hogy írják össze az egész földkerekséget (a birodalom valamennyi lakóját).

²αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.

Ez az első népszámlálás akkor történt, amikor Quirinius volt Szíria kormányzója.

³καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν.

És mindenki elment, hogy összeírásra jelentkezék, minden egyes ember a maga városába.

⁴Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ,

Felment pedig József is Galileából, Názaret városából Júdeába, Dávid városába, amit Betlehemnek hívnak, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt ő,

⁵ἀπογράψασθαι σὺν Μαρίας τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὓση ἐγκύω.

hogy összeírásra jelentkezék Máriával, aki el volt jegyezve vele s aki áldott állapotban volt.

⁶ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν,

Történt pedig, hogy amikor ott voltak, beteltek a napok, hogy szüljön,

⁷καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

és megszülte elsőszülött fiát és bepólyálta őt s jászolba fektette őt, mert nem volt nekik hely a szálláson.

⁸Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.

És pásztorok voltak azon a vidéken a szabad ég alatt és éjszakai őrszolgálatot végeztek a nyájuk közelében.

⁹καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν

És az Úr angyala eléjük állt és az Úr dicsósége teljesen körülragyogta őket és megijedtek nagy félelemmel.

¹⁰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν **χαρὰν μεγάλην** ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

És mondta nekik az angyal: „Ne féljeteK tovább, íme ugyanis jó hírt hirdetek nektek, **nagy örömet, ami minden népnek lesz:**

¹¹ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ

Megváltó született ma nektek, aki az Úr Krisztus Dávid városában.”

¹² καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος **ἐσπαργανωμένον** καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.

És ez nektek a jel: egy kisdedet fogtok találni **bepólyálva és jászolba fektetve.**

¹³ καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἁγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων

És hirtelen történt, hogy az angyallal a mennyei sereg sokasága dicsőítette az Istent mondván:

¹⁴ Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

„Dicsőség a magasságokban Istennek és a földön béke a jóakarátú embereknek.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ FACTUM EST AUTEM, IN DIEBUS IL LIS EXIIT EDICTUM A CAESARE AU GUSTO, UT DESCRIBERETUR UNIVERSUS ORBIS.

¹ **Azokban a napokban történt, hogy Augustusz császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze.**

¹ Történt pedig azokban a napokban: Rendelet ment ki Augustusz császártól, hogy írassék össze az egész földkerekség.

¹ ***Abban az időben Augustus császár rendeletet bocsátott ki, hogy számlálják össze az egész földkerekséget.***

¹ ***És lőn azokban a napokban, Augustus császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld összeirattassék.***

¹ Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: tartsanak népszámlálást az egész birodalomban.

² HAEC DESCRIPTIO PRIMA FACTA EST PRAESIDE SYRIAE QUIRINO.

² **Ez az első összeírás Quiriniusz, Szíria helytartója alatt volt.**

² Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriát Kvirínusz kormányozta.

² ***Ez az első népszámlálás Kvirínusznak, Szíria helytartójának idejében történt.***

² *Ez az összeírás először akkor történt, mikor Síríában Czirénius volt a helytartó.*

² Ez az első népszámlálás akkor történt, amikor Szíria helytartója Quirinius volt.

³ ET IBANT OMNES, UT PROFITERENTUR, SINGULI IN SUAM CIVITATEM.

³ **Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják.**

³ El is ment mindenki, hogy összeírják, mindenki a maga városába.

³ ***Elment mindenki a saját városába, hogy följegyeztesse magát.***

³ *Mennek vala azért mindenek, hogy beirattassanak, kiki a maga városába.*

³ Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják.

⁴ ASCENDIT AUTEM ET IOSEPH A GALILAEA DE CIVITATE NAZARETH IN IUDAEAM IN CIVITATEM DAVID, QUAE VOCATUR BETHLEHEM, EO QUOD ESSET DE DOMO ET FAMILIA DAVID,

⁴ **József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott,**

⁴ Fölment tehát József is Galileából, Názáret városából Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek hívnak, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt,

⁴ ***József Dávid házából és nemzetségéből származott. Elment tehát Galilea Názáret nevű városából Dávid városába, a júdeai Betlehembe,***

⁴ *Felméne pedig József is Galileából, Názáret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Betlehemnek nevezetik, mivelhogy a Dávid házából és háznépe közül való volt;*

⁴ József is felment a galileai Názáretből Júdeába, Dávid városába, melyet Betlehemnek neveznek – ugyanis Dávid házából és nemzetségéből való volt –,

⁵ UT PROFITERETUR CUM MARIA DESPONSATA SIBI, UXORE PRAEGNANTE.

⁵ **hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt.**

⁵ hogy összeírják Máriával, eljegyzett feleségével, aki áldott állapotban volt.

⁵ ***hogy följegyeztesse magát Máriával, feleségével együtt, aki áldott állapotban volt.***

⁵ *Hogy beirattassék Máriával, a ki néki jegyeztetett feleségül, és várandós vala.*

⁵ hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki gyermeket várt.

⁶ FACTUM EST AUTEM, CUM ESSENT IBI, IMPLETI SUNT DIES, UT PARERET,

⁶ **Ott-tartózkodásuk alatt érkezett a szülés ideje.**

⁶ Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön,

⁶ ***Miközben ott tartózkodtak, érkezett Mária szülésének napja.***

⁶ *És lőn, hogy mikor ott valának, betelének az ő szülésének napjai.*

⁶ Történt pedig, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje,

⁷ ET PEPERIT FILIUM SUUM PRIMOGENITUM; ET PANNIS EUM INVOLVIT ET RECLINAVIT EUM IN PRAESEPIO, QUIA NON ERAT EIS LOCUS IN DEVERSORIO.

⁷ **Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.**

⁷ és megszülte elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

⁷ ***Megszülte elsőszülött fiát, pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.***

⁷ *És szülé az ő elsőszülött fiát; és bepólyálá őt, és helyhezteté őt a jászolba, mivelhogy nem vala nékik helyök a vendégfogadó háznál.*

⁷ és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely.

⁸ ET PASTORES ERANT IN REGIONE EADEM VIGILANTES ET CUSTODIENTES VIGILIAS NOCTIS SUPRA GREGEM SUUM. ⁹ ET ANGELUS DOMINI STETIT IUXTA ILLOS, ET CLARITAS DOMINI CIRCUMFULSIT ILLOS, ET TIMUERUNT TIMORE MAGNO.

⁸ **Pásztorok tanyáztak a vidéken, kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat.**

⁸ Azon a vidéken pásztorok tanyáztak, és őrizték nyájukat az éjszakában.

⁸ ***Azon a vidéken pásztorok tanyáztak kinn a szabadban és éjszaka őrizték a nyájukat.***

⁸ *Valának pedig pásztorok azon a vidéken, a kik künn a mezőn tanyáztak és vigyáztak éjszakán az ő nyájok mellett.*

⁸ Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és örködtek éjszaka a nyájuk mellett.

⁹ **Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek.**

⁹ Egyszer csak ott termett mellettük az Úr angyala, és az Úr fényessége körülragyogta őket. Nagy félelem vett erőt rajtuk.

⁹ ***Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala és az Úr dicsősége beragyogta őket.***

⁹ *És ímé az Úrnak angyala hozzájuk jöve, és az Úrnak dicsősége körülvevé őket: és nagy félelemmel megfélemlének.*

⁹ Az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk.

¹⁰ ET DIXIT ILLIS ANGELUS: “NOLITE TIMERE; ECCE ENIM EVANGELIZO VOBIS GAUDIUM MAGNUM, QUOD ERIT OMNI POPULO,

¹⁰ ***De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Ímé, nagy örömet adok tudtul nektek és az lesz majd az egész népnek.***

¹⁰ Az angyal ezt mondta nekik: »Ne féljete! Ímé, nagy örömet hirdetek nektek, melyben része lesz az egész népnek.

¹⁰ ***Nagyon megijedtek. De az angyal bátorította őket: „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek:***

¹⁰ *És monda az angyal nékik: Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz:*

¹⁰ Az angyal azonban ezt mondta nekik: „Ne féljete! Ímé, nagy örömet hirdetek nektek, ami az egész nép öröme lesz.

¹¹ QUIA NATUS EST VOBIS HODIE SALVATOR, QUI EST CHRISTUS DOMINUS, IN CIVITATE DAVID.

¹¹ ***Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában.***

¹¹ Ma született nektek az Üdvözítő, az Úr Krisztus, Dávid városában.

¹¹ ***ma született az Üdvözítő Dávid városában. Ő a Messiás és az Úr.***

¹¹ *Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.*

¹¹ Ma Üdvözítő született néktek Dávid városában: az Úr Krisztus.

¹² ET HOC VOBIS SIGNUM: INVENIETIS INFANTEM PANNIS INVOLUTUM ET POSITUM IN PRAESEPIO”.

¹² ***Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.”***

¹² Ez lesz a jel számotokra: találni fogtok egy kisdedet pólyába takarva és jászolba fektetve.«

¹² ***Ez a jele: kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve.”***

¹² *Ez pedig néktek a jele: találtok egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.*

¹² Ez lesz számotokra a jel: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.”

¹³ ET SUBITO FACTA EST CUM ANGELO MULTITUDO MILITIAE CAELESTIS LAUDANTIUM DEUM ET DICENTIUM:

¹³ **Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal:**

¹³ Ekkor azonnal mennyei sereg sokasága vette körül az angyalt, és dicsérte Istent:

¹³ ***Hirtelen nagy mennyei sereg vette körül az angyalt. Dicséretet énekeltek az Istennek:***

¹³ *És hirtelenséggel jelenék az angyallal mennyei seregek sokasága, a kik az Istent dicsérik és ezt mondják vala:*

¹³ Hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, és így dicsérték Istent:

¹⁴ “GLORIA IN ALTISSIMIS DEO, ET SUPER TERRAM PAX IN HOMINIBUS BONAE VOLUNTATIS”.

¹⁴ **„Dicsőség a magasságban Istennek és békeesség a földön a jóakarát embereinek!”**

¹⁴ »Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeesség a jóakarátú emberekben!«

¹⁴ ***„Dicsőség a magasságban Istennek, és békeesség a földön Isten kedveltjeinek.”***

¹⁴ *Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békeesség, és az emberekhez jó akarat!*

¹⁴ „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeesség az embereknek, akiket szeret.”

1.3. BEHATÁROLÁS

Az epizód a Lukács-evangéliumban a gyermekségtörténet keretén belül található: miután az evangélista beszámolt Keresztelő János születéséről (Lk 1,57-80), Jézus születését írja le elhelyezve annak időpontját a világtörténelemben, illetve bemutatva az angyalok és a pásztorok reakcióját e jelentős esemény kapcsán (Lk 2,1-20).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Lukács diszkréten, finoman, de nagyon világosan fogalmazza meg azt a misztériumot, hogy Isten Fia emberré lett, lehajolt az emberekhez, hogy megváltsa és elvezesse az örök életre őket. Isten gyengédsége mindenkihez szól, amit az evangélista azzal is sejtetni kíván, hogy a római császár és a szíriai helytartó nevét, illetve az egész földkerekség (a Római Birodalom) népeinek összeírását említve helyezi el Jézus születésének időpontját a történelemben. Ez az isteni gyöngédség hatalmasabb minden emberi hatalomnál, örömet és dicsőítést vált ki mind a mennyben, mind a földön. Ezzel akar Lukács reményt, bátorítást és örömet adni minden kor emberének.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἐσπαργάνωσεν (*eszpárgánószén*): bepólyál (Lk 2,7.12)

A kifejezés csak ebben az epizódban jelenik meg az Újszövetségben, ami annak rendkívüli voltát érzékelteti: Isten Fia csecsemővé lesz s hagyja, hogy egy fiatal szűzleány bepólyálja, jászolba fektesse őt (Lk 2,7), illetve hogy később az idős Simeon a karjaiba vegye őt (Lk 2,28). Isten gyengédsége itt mutatkozik meg az egyik legmegrendítőbb módon a Szentírásban. Az Úr törékeny gyermekké lesz, hogy mi Isten gyermekei lehessünk a Fiúban (vö. Róm 8,15-17; Gal 4,5-7).

καταλύματι (*kátálümati*) szállás (Lk 2,7)

A fektetni kifejezésnek van egy olyan jelentése is, ami az étkezéshez, szimbolikusan a messiási lakomához kapcsolódik: az asztalhoz való fektetést, ültetést fejezi ki (Mt 8,11; Mt 14,19; Lk 7,36; Lk 12,37; Lk 13,29). A szállás szó pedig a későbbiekben az utolsó vacsora termét is jelöli (Mk 14,14; Lk 22,11): a megszületett Megváltó nem kap szállást Betlehemben, viszont a húsvéti vacsora elkészítéséhez kapnak termet Jeruzsálemben.

A két említett kifejezés tehát rejtett módon összekapcsolja Jézus első földi látható epizódját: a születését, az egyik utolsó földi látható mozzanatával: az utolsó vacsorával. A 'Kenyér-házában' (a Betlehem név ezt jelenti héberül) megszületik az Élet Kenyere (vö. Jn 6,48), akit édesanyja jászolba fektet, s aki majd az utolsó vacsorán asztalhoz ül tanítványával, hogy önmagát adja eledelül az embereknek.

χαρὰν μεγάλην (*khárán megálén*): nagy öröm (Lk 2,10)

A szókapcsolat keretet alkot a Lukács-evangéliumban: az angyal nagy örömet hirdet (Lk 2,10), illetve a tanítványok Jézus mennybemenetele után nagy örömmel térnek vissza Jeruzsálembe (Lk 24,52). A nagy öröm forrása, amiről az evangélista beszámol, abból adódik, hogy az Úr Krisztus megszületett, hogy szabaddá tegyen minket, s hogy a mennybe elvezessen minden embert!

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,12 Amikor Zakariás meglátta, zavarba jött, és elfogta a félelem.

Lk 1,14 Örömdre lesz és ujjongani fogsz rajta, és sokan örülnek majd születésén.

Lk 1,27 egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták.

Lk 1,57 Elérkezett Erzsébet szülésének ideje, és fiút szült.

Lk 3,22 és a Szentlélek galamb alakjában leszállt rá. Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

Lk 9,20 Most hozzájuk fordult: „Hát ti?” Péter válaszolt: „Az Isten Fölkentje vagy.

Lk 10,21 Abban az órában Jézus kitörő örömmel dicsőítette az Istent a Szentlélekben, ezekkel a szavakkal: „Dicsőítelek, Atyám, ég és föld Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és okosak elől, és kinyilvánítottad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett neked.

Lk 19,38 „Áldott az Úr nevében érkező király! – kiáltozták. Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!”

Lk 24,4 “Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, már két férfi jelent meg mellettük ragyogó ruhában.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 1,18-25 Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől. Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van! Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott: Íme, a szűz fogan és fiat szül, Emmánuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten. József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét, de nem ismerte meg, míg világra nem hozta fiát, akinek a Jézus nevet adta.

Mt 2,10 A csillagot megpillantva nagyon megörültek.

Mt 26,53 Vagy azt hiszed, hogy nem kérhetem Atyámat, s nem küldene tizenkét légió angyalnál is többet?

Mk 2,10 Tudjátok hát meg, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására!

Jn 4,42 Meg is mondták az asszonynak: „Most már nem a te szavaidra hiszünk, mert magunk is hallottuk, és most már tudjuk, hogy valóban ő a világ Üdvözítője.”

Jn 7,42 Az Írás szerint Dávid családjából s Betlehem városából kell a Messiásnak jönnie.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 25,24 Amikor eljött a szülés ideje, ikrek voltak a méhében.

Kiv 24,16 és az Úr dicsősége leereszkedett a Sínai-hegyre. A felhő hat napig takarta be. A hetedik napon a felhőből szólt Mózeshez.

1Sám 10,1 Erre Sámuel fogta az olajosszarut, a fejére öntötte, megcsókolta, és azt mondta: „Ezzel fölkent az Úr örökrésze fejedelmévé. Uralkodj az Úr népe fölött, és szabadítsd ki környező ellenségei kezéből. Ez lesz neked a jel arra, hogy az Úr fölkent örökrésze fejedelmévé”

1Sám 16,1-13 Az Úr így szólt Sámuelhez: „Meddig akarsz még Saul miatt bánkódni, amikor elvettem, hogy ne uralkodjék tovább Izrael fölött? Töltsd meg szarudat olajjal, és kelj útra. Menj el Izájhoz Betlehembe, mert a fiai közül szemeltem ki királyt.” „Hogy

mehetnék – felelte Sámuel –, hiszen ha Saul hírét veszi, megöl.” Az Úr azonban ezt mondta: „Vigyél magaddal egy üszőt, és mondd: Azért jöttem, hogy áldozatot mutassak be az Úrnak. Aztán hívd meg Izájt az áldozatra. S majd magam adom tudtadra, mit tegyél. Föl kell ugyanis kenned, akit majd megnevezek.” Sámuel megtette, amit az Úr parancsolt neki. Amikor Betlehembe ért, a város vénei szorongva mentek eléje, s megkérdezték: „Jót jelent jövedeled, látóember?” „Igen, jót – válaszolta –, áldozatot jöttem bemutatni. Tisztuljatok meg, s gyertek el az áldozatra.” Aztán megtisztította Izájt és fiait, és meghívta őket az áldozatra. Amikor megérkeztek, s meglátta Eliabot, azt gondolta: „Nos, itt áll fölkentje az Úr előtt.” Az Úr azonban ezt mondta Sámuelnek: „Ne a külsejét és magas termetét nézd, mert hisz elvetettem. Isten ugyanis nem azt nézi, amit az ember. Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet.” Akkor Izáj odaszólította Abinadabot, és Sámuel elé állította. De ő azt mondta: „Nem őt választotta ki az Úr.” Most Izáj Sammát állította elé, de megint azt mondta: „Nem őt választotta ki az Úr.” Izáj így bemutatta Sámuelnek hét fiát, de Sámuel így szólt Izájhoz: „Ezeket nem választotta ki az Úr.” Aztán Sámuel megkérdezte Izájt: „Mind itt vannak a fiaid?” „A legkisebb nincs itt – válaszolta –, a nyáját őrzi.” Sámuel erre meghagyta Izájnak: „Küldj el valakit, keresse meg, mert addig nem ülünk hozzá az áldozati lakomához, amíg itt nincs.” Izáj elküldött érte. Vörös volt, nyílt tekintetű és szép termetű. Az Úr így szólt: „Rajta, kend föl, mert ő az!” Erre fogta az olajosszarut és fölkenete testvérei körében. Attól a naptól eltöltötte Dávidot az Úr lelke, Sámuel meg útra kelt és elment Rámába.

1Kir 22,19 De az folytatta: „Halld hát az Úr szavát: Láttam az Urat, a trónján ült, az egész mennyei sereg ott állt a jobbján és a balján.”

Tób 5,4 Tóbiás elment, hogy egy jó vezetőt keressen, aki elkíséri Médiába. Kint Ráfaellel találkozott, az angyallal: ott állt előtte *de ő nem tudta, hogy az Isten angyala.

Zsolt 51,20 Jóságodban, Uram, légy kegyes Sionhoz, építsd fel újra Jeruzsálem falait!

Zsolt 148,2 Dicsérjétek, angyalai mind, dicsérjétek, égi seregek!

Iz 9,5 Mert gyermek születik, fiú adatik nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme.

Iz 38,7 Ez legyen neked a jel az Úrtól, hogy megtartja adott szavát

Iz 57,19 „A hála gyümölcsét teremtem meg ajkán. Békesség, békesség a távol és közel levőknek!” – mondja az Úr.

Ez 3,12 Aztán elragadott a lélek, és hallottam, amint mögöttem nagy sokaság zengte: „Áldott legyen az Úr dicsősége nyugalmának helyén!

Dán 7,10 Tűzfolyó eredt belőle és folyt tovább. Ezerszer ezren szolgáltak neki, és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet tartottak, és felnyitották a könyveket.

ApCsel 5,31 Isten jobbára emelte, fejedelemmé és Megváltóvá, hogy megtérítse Izraelt, és megbocsássa bűneit.

ApCsel 5,37 Utána a népszámlálás idején a galileai Júdás állt elő, és megnyerte magának a népet.

ApCsel 12,7 Egyszerre csak megjelent az Úr angyala, a helyiséget pedig fény árasztotta el. (Az angyal) oldalba lökte Pétert, s fölébresztette: „Kelj fel gyorsan!” – mondta. Erre a láncok lehulltak a kezéről.

ApCsel 13,23 Ígéretéhez híven az ő utódai közül támasztotta Isten Izraelnek megváltóul Jézust.

ApCsel 17,7 Azok a világfelforgatók itt is megjelentek, és Jázon szállást adott nekik. Szembeszállnak a császár parancsaival, hangoztatták, hogy más a király, Jézus.

ApCsel 26,13 déltájban, király, napnál ragyogóbb világosságot láttam az úton, körülragyogott engem is, útitársaimat is.

Ef 6,15 sarunak meg a készséget viseljétek a békesség evangéliumának hirdetésére.

1Jn 4,14 Láttuk és tanúságot teszünk róla, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Beda Venerabilis: Isten Fia, aki testben megszületni készült, Szűztől születve megmutatta, hogy a szüzesség szépsége igen értékes számára, s ugyanígy a világ legbékésebb időszakában is született, mivel azt tanítja, hogy az emberek keressék a békét, és kegyesen meg is látogatja azokat, akik a béke útján járnak. Nem is képzelhető nagyobb jele a békének, mint hogy az egész világot egyetlen összeszámlálás fogjon össze. A császár, Augustus pedig az Úr születésének idején már tizenkét éve akkora békében uralkodott, hogy az egész világon elültek a háborúk, s úgy tűnt, szó szerint teljesül a prófétai jövendölés. És az idők végezetéig az Úr folyamatosan megfogyan Názáretben, és megszületik Betlehemben, ha bárki azok közül, aki hallgatja, fogja az ige lisztjét, s az örök kenyér házává teszi magát (Betlehem ugyanis azt jelenti: a kenyér háza). Krisztus nap mint nap megfogyan a Szűz méhében, vagyis a hívő ember lelkében a hit által és megszületik a keresztség által.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

456. A Nicea-konstantinápolyi hitvallással válaszolunk, amelyben megvalljuk: „Értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától, és emberré lett.” (DS 150.)

457. Az Ige testté lett, hogy minket Istennel kiengesztelve üdvözítsen: „Isten szeretett minket és elküldte Fiát engesztelésül a bűneinkért” (1Jn 4,10). „Az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül” (4,14). „Ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket” (3,5):

„Orvosra volt szüksége természetünknek, mely betegségben sýnlódott. Főlemelőre szorult az ember, aki elesett. Elevenítőre szorult az, aki kiesett az életből. A jóhoz visszavezetőre szorult az, aki elveszítette a jóban való részesedést. A világosság jelenlétére szorult az, akit sötétségbe zártak. Megváltót keresett a fogoly, támaszt a megbilincsel, szabadítót az, akit a rabszolgaság igája görnyesztett. Vajon értéktelen és jelentéktelen dolgok-e ezek, melyek arra indították Istent, hogy leszálljon emberi

természetünk meglátogatására, amikor az emberiség oly nyomorúságos és szerencsétlen állapotban volt?” (Nisszai Szent Gergely: Oratio catechetica 15, 3: TD 7, 78 /PG 45, 48/)

458. Az Ige testté lett, hogy így mi megismerjük Isten szeretetét: „Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk” (1Jn 4,9). „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

459. Az Ige testté lett, hogy a szentség példaképe legyen számunkra: „Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem...” (Mt 11,29). „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). És a színeváltozás hegyén maga az Atya parancsolja: „Őt hallgassátok” (Mk 9,7 vö. MTörv 6,4-5). Ő csakugyan a boldogságok modellje és az új törvény normája: „Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket” (Jn 15,12). Ez a szeretet megköveteli, hogy az ő nyomában járva odaadjuk önmagunkat (vö. Mk 8,34).

460. Az Ige testté lett, hogy bennünket az „isteni természet részeseivé tegyen” (2Pt 1,4): „Isten Igéje azért ember, és aki Isten Fia, azért lett az ember fiává, hogy az ember Isten Igéjével egyesülve és a gyermekké fogadást fölfogva Isten fiává legyen” (Szent Ireneusz: Adversus Haereses 3, 19, 1: SC 211, 374 /PG 7, 939/). „Ő azért lett emberré, hogy mi istenekké váljunk.” (Szent Atanáz: De Incarnatione 54, 3: SC 199, 458 /25, 192/) „Isten egyszülött Fia, mert istenségének részesévé akart tenni minket, magára vette természetünket, hogy emberré lévén az embereket istenekké tegye.” (Aquinói Szent Tamás: Officium de festo Corporis Christi, martutinum 1. nocturnus, 1. olvasmány: Opera omnia 29. köt. /Párizs, 1876./ 336.)

466. A nesztoriánus eretnokség Krisztusban külön emberi személyt tételezett föl, aki Isten Fiának isteni személyéhez kapcsolódott. Ezzel szemben Alexandriai Szent Cirill és a III. egyetemes Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy „az Ige, személye szerint (hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlelkesített testet (...), emberré lett”. (Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 250.) Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária „Istenszülő (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szűztől vette volna, hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született”. (DS 251.)

461. Az Egyház - átvéve Szent János kifejezését („Verbum caro factum est”, ’az Ige testté lőn’, Jn 1,14) - megtestesülésnek nevezi a tényt, hogy Isten Fia magára vette az emberi természetet, hogy abban vigye végbe megváltásunkat. Egy Szent Pál által idézett himnuszban az Egyház így énekli meg a megtestesülés misztériumát:

„Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, amely Jézus Krisztusban volt. Ő mint Isten, az Istennel való egyenlőségét nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és

engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2,5-8 vö. a vasárnap első vesperásának kantikuma: Liturgia Horarum 1973-74. 1. köt: 545, 629, 718, 808; 2. köt: 844, 937, 1037, 1129; 3. köt: 548, 669, 793, 916; 4. köt: 496, 617, 741, 864.)

462. A Zsidókhoz írt levél ugyanerről a misztériumról mondja:

„Krisztus ezért beszél így, amikor a világba lép: »Áldozatot és ajándékot nem kívántál, de emberi testet alkottál nekem. Nem kedves előttem az engesztelő és égőáldozat. Ezért így szóltam: Íme, eljövök, Istenem, hogy teljesítsem akaratomat, mint a könyvtekercsben rólam írva van.«” (Zsid 10,5-7, idézi a Zsolt 40,7-9-et a Septuaginta szerint).

463. Az Isten Fia igaz megtestesülésébe vetett hit a keresztény hit megkülönböztető jegye. „Az Istentől származó lelket erről ismeritek föl: Minden lélek, amely megvallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, az Istentől van” (1Jn 4,2). Ez az Egyház örömteli meggyőződése kezdettől fogva, amikor a „jámorság nagy misztériumát” énekli: Ó "megjelent testben" (1Tim 3,16).

470. Mivel a megtestesülésben, ebben a titokzatos egyesülésben „az emberi természet fölvétetett, de nem semmisített meg” (GS 22.), az Egyház századok során jutott el oda, hogy vallja Krisztus emberi lelkének - értelmi és akarati tevékenységével együtt - és emberi testének teljes valóságát. Ugyanakkor arra is szüntelenül emlékeztetnie kellett, hogy Krisztus emberi természete Isten Fiának isteni személyéhez tartozik, aki magára vette. Aki az emberi természetben jelen van, és mindaz, amit benne művel, a „Szentháromság egyik személyétől” való. Isten Fia tehát közli a maga emberségével sajátos, szentháromságos, személyes létmódját. Krisztus tehát lelkében és testében emberi módon fejezi ki a Szentháromság életét (vö. Jn 14,9-10).

„Isten Fia (...) emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születván valóban egy lett közülünk, a bűnt kivéve mindenben hasonló lett hozzánk.” (GS 22.)

471. Laodikeai Apollinarisz azt állította, hogy Krisztusban az Ige helyettesítette a lelket vagy a szellemet. E tévedés ellen vallotta az Egyház, hogy az örök Fiú az értelmes, emberi lelket is magára vette. (Vö. I. Szent Damasus: Epistula Hoti té aposztoliké kathedra: DS 149.)

472. Ez az emberi lélek, amelyet Isten Fia magára vett, valódi emberi megismeréssel rendelkezett. E megismerés önmagában nem lehetett határtalan: térben és időben folyó életének történelmi körülményei között valósult meg. Ezért Isten emberré lett Fia gyarapodhatott „bölcességben, korban és kedvességben” (Lk 2,52), sőt érdeklődni kellett olyan dolgok iránt, melyeket emberi mivoltában tapasztalati úton kellett megtanulnia (vö. Mk 6,38; Jn 11,34 stb.). Ez megfelelt annak, hogy a „szolgai alakjában” önként kiüresítse önmagát (vö. Fil 2,7).

473. Ugyanakkor Isten Fiának e valóban emberi megismerése személyének isteni életét fejezte ki (vö. Nagy Szent Gergely: Sicut aqua epistula: DS 475.). „Isten Fia mindent tudott, mégpedig azáltal, aki azt az embert magára öltötte; nem természete szerint, hanem mert az Igével egyesült, (...) az emberi természet, mert egyesült az Igével, minden isteni dolgot is tudott, mégpedig Fölségének megfelelően.” (Szent Maximus Confessor: Quaestiones et dubia Q. I, 67: CCG 10, 155 /66: PG 90, 840./) Ez elsősorban arra a

bensőséges és közvetlen megismerésre vonatkozik, amellyel Isten emberré lett Fia rendelkezik az Atyáról (vö. Mk 14,36; Mt 11,27; Jn 1,18; 8,55 stb.). A Fiú emberi megismerésében is megmutatta azt az átható isteni megismerést, mellyel az emberek szívének titkos gondolatairól tudott (vö. Mk 2,8; Jn 2,25; 6,61 stb.).

474. Krisztus emberi megismerése - a megtestesült Ige személyében az isteni Bölcsességgel való egysége miatt - teljesen tudta azokat az örök terveket, amelyeknek kinyilatkoztatására jött (vö. Mk 8,31; 9,31; 10,33-34; 14,18-20.26-30.). Amiről e tekintetben azt mondja, hogy nem tudja (vö. Mk 13,32), arról másutt magyarázatul adja, hogy nem kapott rá küldetést, hogy föltárja (vö. ApCsel 1,7).

437. Az angyal hírül adta a pásztoroknak Jézusnak, mint az Izraelnek ígért Messiásnak a születését: „Ma megszületett a Megváltótok, az Úr Krisztus, Dávid városában” (Lk 2,11). Ő kezdettől fogva az, „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (Jn 10,36), a Mária szűz méhében fogantatott „szent” (vö. Lk 1,35). Józsefet Isten arra hívta, hogy vegye magához jegyesét, aki méhében azt hordozta, aki „a Szentlélektől fogantatott” (Mt 1,20), hogy Jézus, „akit a Krisztusnak neveznek”, József feleségétől szülessék Dávid messiási nemzetségében (Mt 1,16).

525. Jézus egy istálló alázatosságában született, szegény családban (vö. Lk 2,6-7); az esemény első tanúi egyszerű pásztorok voltak. Ebben a szegénységben ragyog föl az Ég dicsősége (vö. Lk 2,8-20). Az Egyház nem fárad bele ezen éjszaka dicsőségének megéneklésébe:

„A Szűz ma világra hozza az Örökkévalót,
És a föld a Megközelíthetetlennek
egy barlangot kínál.
Az angyalok és a pásztorok magasztalják Őt,
És a bölcsek a csillag nyomán közelednek,
Mert hiszen értünk született
A kicsinyke Gyermeke, az Örök Isten!”
(Szent Romanosz Melodosz: Kontakion 10,

In Diem nativitatis Christi, Prooemium: SC 10,50.)

526. Istenhez képest "gyermekké lenni" az Országba történő belépés föltétele (vö. Mt 18,3-4); ehhez meg kell alázkodni (vö. Mt 23,12), kicsivé kell válni; sőt "újra kell születni" (Jn 3,7), Istenből kell születni (Jn 1,13), hogy valaki Isten fiává legyen (Jn 1,12). A születés misztériuma teljeseedik bennünk, amikor Krisztus "formálódik" bennünk (Gal 4,19). Jézus születése e "csodálatos cserének" misztériuma:

Ó, csodálatos csere! Az emberi nem Teremtője, átlelkesített testet öltvén magára, a Szűztől születni méltóztatott; és férfi közreműködése nélkül jövén a világra, nekünk ajándékozta istenségét. (Január 1-je vesperásának antifónája: Liturgia Horarum, 1. köt. 385.)

439. Sok zsidó és néhány pogány is, akik osztoztak a zsidók reménységében, fölismerték Jézusban az Izrael Istene által megígért "Dávid fia" alapvető messiási vonásait (vö. Mt 2,2; 9,27; 12,23; 15,22; 20,30; 21,9.15). Jézus elfogadta a Messiás címet, amelyhez joga volt (vö. Jn 4,25,26; 11,27), de nem minden fönntartás nélkül, mert kortársai közül nem egy

nagyon emberi (vö. Mt 22,41,46) s lényegében politikai értelemben fogta föl (vö. Jn 6,15; Lk 24,21).

496. A hit első megformulázásaitól kezdve (DS 10-64) az Egyház vallotta, hogy Jézus egyedül a Szentlélek ereje által fogantatott Szűz Mária méhében, állítván ennek az eseménynek testi szempontját is: Jézus „férfi magva nélkül (...) a Szentlélektől fogantatott” (Lateráni Zsinat 649-ben, 3. kánon: DS 503.). Az egyházatyák a szűzi foganásban annak jelét látják, hogy Isten Fia valóban a miénkkel azonos emberi természetben jött el.

Így mondja Antiochiai Szent Ignác (a II. század elején): „Láttam (...), hogy teljes és szilárd hittel hisztek a mi Urunkban, aki valóban Dávid nemzetségéből való test szerint (vö. Róm 1,3), Isten Fia Isten akarata és hatalma szerint (vö. Jn 1,13), valóban Szűztől született; (...) Poncius Pilátus alatt (...) értünk testben valóban fölszögeztetett (...). Valóban szenvedett, mint ahogy valóban föl is támadt”. (Antiochiai Szent Ignác: Szmirnaiakhoz írt levél, 1,2: SC 10 bis 132-134. /Funk 1, 274-276./)

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS CUSTOS KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

7. Amint az evangéliumi szövegekből következik, József atyaságának jogi alapját a Máriával való házassága alkotja. Isten rendelte Mária hitvestársául, hogy ezáltal biztosítsa Jézus számára József atyai oltalmát. Ezért az isteni kiválasztás és elrendelés – mely Józsefet atyaságában állítja legközelebb Krisztushoz, minden kiválasztás és elrendelés céljához (vö. Róm 8,28 köv.) – a Máriával kötött házasságon, vagyis a családon keresztül vezet.

Jóllehet az evangélisták teljesen és világosan kimondják, hogy Jézus a Szentlélek közreműködésével fogantatott és hogy ebben a házasságban a szüzesség megőrződött (vö. Mt 1,18-25; Lk 1,26-34), Józsefet mégis Mária férjének, Máriát pedig József feleségének nevezik (vö. Mt 1,16.18-20.24; Lk 1,27; 2,5).

Az Egyház számára, akármilyen jelentős Jézus szűzi fogantatásának megvallása, nem kevésbé fontos, hogy védelmezze József házasságát Máriával, hiszen jogilag ettől a házasságtól függ József atyasága. Így válik érthetővé az is, miért sorolják fel az evangélisták a nemzedékeket József származási rendje szerint. Szent Ágoston felteszi magának a kérdést: „Miért ne lehetnének a nemzedékek Józseféi? Talán nem volt Mária hitvese?... Az Írás megerősíti az angyal tekintélye által, hogy igenis hitves volt. Ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert a gyermek, akit hord, a Szentlélektől van – mondta az angyal. És megparancsolta neki, hogy adjon nevet a gyermeknek, akkor is, ha nem tőle származik. Így szól a továbbiakban az Írás: Fiút fog szülni, akit Jézusnak nevezz el. Az Írás jól tudja, hogy Jézus nem Józseftől származik, hiszen amikor József nyugtalankodott jegyese várandósságának eredete miatt, az angyal közölte vele: a gyermek a Szentlélektől van. Ennek ellenére nem vitatják el tőle az atyai tekintélyt, mióta a parancsot kapta, hogy ő nevezze el a gyermeket. Végül maga Szűz Mária is, aki nagyon jól tudja, hogy Krisztust nem a jegyesével való házassági kapcsolat által foganta, Józsefet Krisztus atyjának nevezi.”

Mária fia Józsefnek is fia az őket egybekötő házassági kötelék ereje által: „Hűséges házasságuk alapján mindketten kiérdemelték, hogy Krisztus szüleinek nevezzük őket, nemcsak Krisztus édesanyját, hanem atyját is, és éppen olyan módon, ahogyan ő Mária hitvese volt – nem testi, hanem lelki értelemben”. Ebben a házasságban semmi sem hiányzik a házasságkötés alapvető feltételei közül: „Krisztus szüleinél megvalósult a házasság minden java: utód, házassági hűség, szentségi jelleg. Mindannyian jól ismerjük az utódot, aki maga az Úr Jézus, a hűséget, hiszen nem történt házasságtörés, a szentséget, mert nem történt válás.”

Mind Szent Ágoston, mind pedig Szent Tamás, amikor a házasság természetét elemzik, úgy beszélnek róla, mint a „lelkek oszthatatlan egységéről”, a „szívek egységéről”, „egyetértésről”, tehát olyan összetevőkről beszélnek, amelyek ebben a házasságban példaadó módon nyilvánultak meg. Amikor az üdvtörténet döntő pillanatában Isten kinyilvánítja az emberek iránti szeretetét az Ige odaajándékozásán keresztül, éppen Mária és József házassága valósítja meg a teljes „szabadságban történő házassági önátadást”, a szeretet elfogadásában és kinyilvánításában. „Ebben a nagy vállalkozásban, hogy minden dolgot megújítsunk Krisztusban, új valósággá válik a hasonlóképpen megtisztult és megújult házasság, az Újszövetség szentsége. Így – amint az Ószövetség kezdetén is – egy házaspár áll az Újszövetség küszöbén. Amíg azonban Ádám és Éva házassága a bűn forrásává vált, amely elárasztotta a földet; Mária és József házassága azt a csúcspontot jelenti, ahonnan a szentség szétárad az egész világra. Üdvösségünk szerzője ezzel a szűzi és szent szövetséggel indította el megmentésünk művét, hogy nyilvánvaló legyen mindenható akarata: tisztuljon és szentelődjék meg a család, a szeretet szentélye és az élet bölcsője.”

Mennyi tanítást vezethetünk le ebből a mai család számára! Mivel a „házasság lényegét és feladatait végső soron a szeretet határozza meg”, „ezért a család hivatása és küldetése, hogy őrizze, tanúsítsa és árássa a szeretetet, mint élő visszatükröződése és valóságos részese annak a jósnak, amellyel Isten szereti az embereket, Krisztus Urunk pedig Egyházát, az ő jegyesét”. Ezért a Szent Család, vagyis az első „családegyház” életének kell tükröződnie minden keresztény családban. „Isten titokzatos rendelése szerint ugyanis sok éven át benne élt elrejtve az Isten Fia. A Szent Család ennek következtében öskép és minta valamennyi keresztény család számára”.

10. Szent József „az Istenben öröktől fogva elrejtett misztérium” letéteményese, és amikor elérkezett „az idők teljessége”, a misztérium az ő és Mária szeme előtt kezdett beteljesedni a betlehemi éjszakán. József Máriával együtt az Isten Fia világra jöttének kivételes tanúja. Lukács ezt írja: „Ott tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott neki hely a szálláson” (Lk 2,6-7).

József szemtanúja volt ennek a születésnek, amely emberileg megalázó külső körülmények között történt és ezzel első meghirdetése annak a „kiüresítésnek” (vö. Fil 2,5-8), amelyet Krisztus a bűnök bocsánataért önként vállalt magára. József ugyanígy tanúja volt a pásztorok imádásának, akik, mivel az angyal közölte velük a nagy örömhírt (vö. Lk 2,15-16), rátaláltak Jézus születésének helyére. Később pedig tanúja volt a napkeleti bölcsek hódolatának (vö. Mt 2,11).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MATER KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

16. A „hit engedelmességének” útján Mária később más szavakat is hallott, melyek a jeruzsálemi templomban hangzottak el Simeon ajkáról. Krisztus születése után a negyvenedik napon, amikor Mária és József a mózesi törvény előírása szerint a gyermeket „felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák” az Úrnak. Jézus születése a legnagyobb szegénységben történt. Lukács elbeszéléséből tudjuk, hogy amikor a római hatalom elrendelte az egész földkerekség összeírását, Mária Józseffel felment Betlehembe, és mert „nem volt hely a szálláson”, istállóban szülte meg fiát, és „jászolba fektette”.

Az az igaz és istenfélő férfiú, akit Simeonnak hívtak, Mária „hitbeli zarándokútjának” kezdeténél jelent meg. Az ő szavai, a Szentlélektől sugalmazva, megerősítették a hírüladás igazságát. Azt olvassuk, hogy „karjaiba vette” a gyermeket, kinek „a Jézus nevet adták”, az angyal parancsa szerint. Simeon beszéde megfelelt e név jelentésének, ami ugyanazt jelenti, mint Megváltó: „Isten az üdvösség”. Simeon Istenhez fordulva így szólt: „látta szemem üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világossággul a pogányok megvilágítására és dicsőségül népednek, Izraelnek”. Egyúttal Máriához is szólt Simeon ezekkel a szavakkal: „Ez sokak romlására és sokak föltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak”; és hozzátette: „a te lelkedet is tőr járja át – hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai”. Simeon szavai új megvilágításba helyezik a híradást, melyet Mária az angyaltól hallott: Jézus a megváltó, ő lesz a világosság, mely az embereket megvilágosítja. Ez – bizonyos értelemben – nem ugyanaz, amit a karácsonyi éjszaka kinyilatkoztatott, amikor a pásztorok az istállóba jöttek? Nem ugyanezt jelenti még hangsúlyosabban a napkeleti bölcsek tanúsága? De Mária fia már életének kezdetén – és véle együtt anyja is – megtapasztalja Simeon másik kijelentésének igazságát: „jel lesz, amelynek ellene mondanak”. Simeonnak ezen szavai úgy tűnnek fel, mint egy második híradás Mária részére: megmutatják a konkrét történelmi keretet, amelyben fiának, értetlenségben és fájdalomban, teljesítenie kell küldetését. Ez a híradás egyrészt megerősíti Mária hitét az isteni ígéretek teljesülésében, másrészt kinyilatkoztatja azt is, hogy hitének engedelmisségében a szenvedő Megváltó mellett szenvedésben tölti majd életét és anyasága komor és fájdalmas lesz. És valóban, már a bölcsek látogatása után, az ő hódolatuk után („térdre borulva hódoltak neki”), miután átadták ajándékaikat, Máriának fiával együtt, József gondoskodó oltalma alatt, Egyiptomba kellett menekülnie, „mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni”. És Heródes haláláig Egyiptomban kellett maradniok.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

1. Az élet Evangéliuma teljesen áthatja Jézus üzenetét. Az Egyház minden áldott nap szeretettel hallgatja és bátor hűséggel örömhírként hirdeti minden kor és minden kultúra emberének.

Amikor elkezdődött az emberek megváltása, egy gyermek születését hirdetik mint nagyon örömdolgot: „Íme, nagy örömet hirdetek nektek, ami az egész népé lesz, mert ma megszületett nektek az Üdvözítő, aki az Úr Krisztus, Dávid városában”. Ennek a „nagy örömnak” a Megváltó születése az oka, de Krisztus születése napján föltárlul

minden ember születésének teljes értelme is; s úgy tűnik, ez a messiási öröm alapja és beteljesedése annak az örömnek, amit minden ember születése kivált.

Amikor Jézus megváltó küldetésének magvát megnevezte, így szólt: „Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségesen legyen”. Valójában arról az „új” és „örök” életről beszél, ami az Atyával való közösségben áll, s amelyre ezek után mindenki a Fiúban a Megszentelő Lélek által kapja a meghívást. Az emberi életnek minden perce és eleme éppen ebben az „életben” nyeri el teljes jelentését.

33. Magában Jézus életében kezdettől a végéig jelen van az emberi élet törékenységének megtapasztalása és értéke igenlésének sajátos „dialektikája”. A törékenység jellemzi ugyanis Jézus életét születésétől kezdve. Kétségtelenül az igazak, akik csatlakoznak Mária készsége és örömteli „igen”-jéhez, befogadják Őt. De mindjárt a születése után ott van egy ellenséges világ elutasítása, és keresi a Gyermekeket, hogy megölje őt, vagy közömbösen és figyelmetlenül áll e világba lépett élet misztériuma előtt: „Nem volt számukra hely a szálláson”. Éppen a fenyegetések és bizonytalanságok, és Isten ajándékának a hatalma közti kontraszttól ragyog föl nagyobb erővel a dicsőség, mely a názáreti házból és a betlehemi jászolból fakad: ez a születő élet az egész emberiség üdvössége.

Az élet ellentmondásait és veszedelmeit Jézus teljesen elfogadta: „jóllehet gazdag volt, miattatok szegény lett, hogy szegénysége által meggazdagodjatok”. A szegénység, amiről Szent Pál beszél, nem csupán az isteni kiváltságok letételében áll, hanem az emberi élet legszerényebb és legtörékenyebb állapotának megosztásában is. Jézus ezt a szegénységet éli végig az életén egészen a kereszthalálig: „megalázta magát engedelmesen mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten is fölmagasztalta Őt és olyan nevet adott neki, mely fölötte van minden névnek.” Jézus éppen a halálában nyilatkoztatta ki az élet egész nagyságát és értékét, amennyiben önátadása a kereszten válik az új élet forrásává az összes emberek számára. Ezen az ellentmondások közötti zárandokúton és magának az élet elvesztésében Jézust az a biztonság vezeti, hogy élete az Atya kezében van. Ezért mondhatja neki a kereszten: „Atyám, a kezedbe ajánlom lelkemet”, azaz az életemet. Valóban nagy az emberi élet értéke, ha Isten Fia magára vette és azzá a helyé tette, ahol az egész emberi nem üdvössége megvalósul!

Arra vagyunk rendelve, hogy „Fiának képmásához hasonlók legyünk”: Isten dicsősége tükröződik az ember arcán.

XVI. BENEDEK PÁPA PORTA FIDEI KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

13. Ebben az évben döntő lesz felidéznünk hitünk történelmét, melyben megmutatkoznak az életszentség és a bűn közötti szakadék kifürkészhetetlen mélységei. Míg az életszentségben láthatóvá válnak azok a kincsek, amelyekkel férfiak és nők életük tanúságtételével hozzájárultak a közösség növekedéséhez és fejlődéséhez, a bűnnek folyamatos és őszinte megtérésre kell készítenie mindenkit, hogy megtapasztalhassák a mindenkire közlekedő Mennyei Atya irgalmát.

Ez idő alatt tekintetünket Jézus Krisztusra, „a hit szerzőjére és beteljesítőjére” szegezzük (Zsid 12,2): benne talál beteljesedést az emberi szív minden vágyakozása és szorongása. A szeretet öröme, a szenvedés és fájdalom drámájára adott válasz, a kapott

bántásokkal szembeni megbocsátás hatalma és az élet győzelme a halál üressége felett: mindez az Ő megtestesülésének misztériumában találja meg beteljesülését; emberré válásában, abban, hogy osztozik emberi gyöngeségünkben, hogy átalakítsa azt föltámadásának erejével. Ő, aki meghalt és föltámadott a mi üdvösségünkért, világítja meg teljesen hitünk példáit (a szenteket), akik meghatározták üdvösségünk kétezer évét.

Mária hittel fogadta az Angyal szavát és odaadó engedelmességgel hitt az üzenetnek, hogy Isten anyjává lesz (vö. Lk 1,38). Erzsébetet látogatva magasztaló énekkel dicsőítette a Magasságbelit csodáiért, amelyeket azokban művel, akik benne bíznak (vö. Lk 1,46-55). Szüzességét megőrizve örömmel és megindultsággal hozta világra egyetlen Fiát (vö. Lk 2,6-7). Jegyesében, Józsefben bízva menekült Jézussal Egyiptomba, hogy mentse Heródes üldözése elől (vö. Mt 2,13-15). Ugyanezzel a hittel követte az Urat, amikor az prédikált, s vele maradt a Golgotán is (vö. Jn 19,25-27). Mária hittel ízlelte Jézus feltámadásának gyümölcseit, s mindent megőrizve szívében (vö. Lk 2,19.51) átadta a Tizenkettőnek, akik ott voltak vele együtt a Cónákulumban, hogy megkapják a Szentlelket (vö. ApCsel 1,14; 2,1-4).

Az apostolok hittel hagytak el mindent, hogy kövessék a Mestert (vö. Mk 10,28). Hittek szavának, amellyel meghirdette Isten jelenlévő Országát és az Ő személyében való beteljesedését (vö. Lk 11,20). Életközösségben voltak Jézussal, aki tanította őket, és új ételszabályt adott nekik, melyről halála után megismerhették, hogy kik az Ő tanítványai (vö. Jn 13,34-35). Hittel mentek el az egész világra, engedelmeskedve a parancsnak, hogy minden teremtménynek hirdessék az evangéliumot (vö. Mk 16,15) és mindeneknek félelem nélkül hirdették a feltámadás örömhírét, melynek hiteles tanúi voltak.

A hitben képezték a tanítványok az Apostolok körül az első közösséget az apostoli tanításban, az imában, az Eucharisztia ünneplésében, és közösnek tekintve javaikat, enyhítették testvéreik ínségét (vö. ApCsel 2,42-47).

A vértanúk hittel adták oda életüket, hogy tanúskodjanak az evangélium igaz voltáról, mely átalakította és képessé tette őket arra, hogy üldözőiknek is megbocsátva eljussanak a szeretet legnagyobb fokára.

Férfiak és nők mindenüket elhagyva hittel szentelték életüket Krisztusnak, hogy egyszerűségben, evangéliumi engedelmességben, szegénységben és szűzi tisztaságban éljenek, és konkrét jelei legyenek az Úrra való várakozásnak, aki nem késlekedik eljöveteleivel. Számptalan keresztény a hit erejével tevékenykedett az igazságosságért, azért, hogy az Úr szavait érvényre juttassák, aki azt mondta, hogy azért jött, hogy szabadulást hirdessen a foglyoknak, és meghirdesse az Úr kedves esztendejét mindenkinek (vö. Lk 4,18-19).

Évszázadokon át, a legkülönbözőbb korú férfiak és nők – akiknek neve föl van írva az Élet Könyvébe (vö. Jel 7,9; 13,8) –, vallották az Úr Jézus követésének szépségét, bárhová is szólította őket, hogy tegyenek tanúságot kereszténységükről: családban, munkahelyen, közéletben, a karizmák és szolgálatok gyakorlásával, amelyekre meghívást kaptak.

Mi is hitben élünk: a saját életünkben és történelmünkben jelenlévő Urunk, Jézus eleven megismerésében.

FERENC PÁPA ADMIRABILE SIGNUM KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

2. A betlehem állítás eredete elsősorban Jézus betlehemi születésének egyes részleteiben található, ahogyan azokat az evangélium leírja. Lukács evangélista egyszerűen azt mondja, hogy Mária „megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta, és jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt hely számukra” (Lk 2,7). Jézust egy állatetetőbe helyezik, amelyet latinul praeseptumnak, olaszul presepenek hívnak.

E világba lépve Isten Fia ott talál helyet, ahová az állatok enni mennek. A széna lesz az első fekhelye annak, aki az „égből alászállt kenyérként” nyilatkoztatja majd ki magát (Jn 6,41). Olyan szimbolizmus ez, amelyre – más atyákkal együtt – már Szent Ágoston rátapintott, amikor azt írta: „Etetőbe fektetve lett a mi ételünk” (Serm. 189.4). A jászol valóban kapcsolatban áll Jézus életének különféle titkaival, és közel hozza azokat mindennapi életünkhöz. (...)

7. A betlehem lassanként elvezet bennünket a barlanghoz, ahol Mária és József szobrát találjuk. Mária egy édesanya, aki szemléli gyermekét, és bemutatja őt azoknak, akik meglátogatják. Szobra arra a nagy titokra irányítja figyelmünket, amely megérintette ezt a lányt, amikor Isten az ő szeplőtelen szívének ajtaján kopogtatott. Az angyal híradására, aki arra kérte, hogy legyen Isten anyja, Mária teljes engedelmességgel válaszolt. Szavai – „Íme, az Úr szolgálója vagyok: történjék velem szavad szerint!” (Lk 1,38) – mindannyiunk számára bizonyosságot tesznek arról, miként kell Isten akaratára hagyatkoznunk a hitben. Ezzel az igennel Mária Isten Fiának anyává vált, anélkül, hogy szüzességét elvesztette volna, sőt Fiának köszönhetően megszentelte azt. Isten anyját látjuk benne, aki nem tartja meg magának Fiát, hanem mindenkit arra kér, hogy engedelmeskedjen az ő szavának, és váltsa valóra azt (vö. Jn 2,5). Mária mellett, a gyermeket és anyját védő testtartásban, ott találjuk Szent Józsefet. Általában kezében botot vagy ritkábban lámpát tartva ábrázolják. Szent József nagyon fontos szerepet játszik Jézus és Mária életében. Ő az őr, aki sosem fárad bele védelmezni családját. Amikor Isten figyelmezteti Heródes fenyegetésére, habozás nélkül útnak indul, és kivándorol Egyiptomba (vö. Mt 2,13–15). A veszély elmúltával pedig visszaviszi a családot Názáretbe, ahol ő lesz a gyermek és serdülő Jézus első nevelője. József a szívében hordozta a nagy titkot, mely Jézust és feleségét, Máriát övezte, és igaz emberként mindig Isten akaratára bízta magát, és meg is valósította azt.

8. A betlehem szíve akkor kezd dobogni, amikor karácsonykor elhelyezzük benne a kisdéd Jézus szobrát. Isten így mutatja meg magát, egy kisgyermekben, hogy karunkba vegyük. Gyengeségébe és kiszolgáltatottságába rejti mindent teremtető és átalakító hatalmát. Lehetetlennek tűnik, mégis így van: Jézusban Isten gyermek volt, és ebben az állapotban akarta feltárni szeretetének nagyságát, amely egy mosolyban és kezének bárki felé történő kinyújtásában mutatkozik meg.

Egy gyermek születése örömet ébreszt és ámulatot vált ki, mert az élet nagy titka elé állít bennünket. Látva az újszülött fiuk előtt álló fiatal házaspár szemének ragyogását megértjük Mária és József érzéseit, akik a kisdéd Jézust nézve Isten jelenlétét érzékelték életükben.

„Az élet ugyanis megjelent” (1Jn 1,2): János apostol így foglalja össze a megtestesülés titkát. A jászol meglátatja, megérinteti velünk ezt az egyedülálló és rendkívüli eseményt,

amely megváltoztatta a történelem menetét, és amelytől az évek számozása is kezdődik, Krisztus születése előtt és után.

Isten cselekvésmódja szinte teljesen ledöbbszent, mert lehetetlennek tűnik, hogy lemondjon dicsőségéről, hogy olyan emberré váljon, mint mi. Milyen meglepő látni Istent, aki magára veszi a mi magatartásformáinkat: alszik, anyukájától tejet szopik, sír, és játszik, mint minden kisgyermek! Mint mindig, Isten zavarba ejt, kiszámíthatatlan, folytonosan meghaladja sémáinkat. A betlehem tehát, miközben megmutatja nekünk Istent, ahogyan belépett a világba, arra készíti bennünket, hogy gondoljunk Isten életébe illesztett életünkre; meghív bennünket, hogy tanítvánnyá váljunk, ha el akarjuk érni az élet végső értelmét.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Lk 2,1-14) elbeszéli, hogy a pásztorokat az Úr dicsősége ragyogja be és az Úr anyála adja tudtukra Jézus születésének örömhírét. A lukácsi szövegben olvashatjuk a „dicsőség a magasságban” kezdetű részletet, mely a szentmisében további kiegészítésekkel ellátva állandó helyet kapott a Dicsőség imádságban. A két választható *kezdő ének* szorosan fűződik az evangéliumi szakaszhoz: „Fiam vagy, ma adtam neked életet” (Zsolt 2,7), illetve „ma szállott közénk a mennyből az igazi békeesség”.

A *kezdő könyörgés* szavai szintén kapcsolódnak az evangélium leírásához: „Istenünk, te az igaz világosság felragyogásával tetted fényessé ezt a legszentebb éjszakát.” A fényszimbolika ismerhető fel a *kezdő könyörgés* későbbi soraiban is: „Kérünk, hogy akik Fiad megtestesülésének tündöklő titkát megismertük a földön, az ő örömeit is elnyerjük a mennyben.” Megjelenik itt az öröm kifejezése is, ahogyan az evangéliumban is hallhatjuk, nagy öröm lesz az egész népnek Jézus születése.

Az *olvasmányban* (Iz 9,1-3.5-6) szintén megtalálhatjuk az Istenhez kapcsolódó fény szimbolikát: „A nép, amely sötétségben jár, nagy fényességet lát.” Olvashatjuk itt is, hogy az Úr nagy ujjongással és kitörő örömmel tölti el népét. A gyermek születésre utal az izajási prófécia is: „fiú adatik nekünk”, akit többek között erős Istennek és a Béke Fejedelmének fognak nevezni. Ez szintén kötődik a békét hirdető anyagi énekhez, melyet az evangéliumban hallhatunk. A *válaszos zsoltár* (Zsolt 95,1-2a.2b-3.11-12.13) válasza a Lukács evangéliumából hallható (Lk 2,11): „Ma született a Megváltónk, az Úr Jézus Krisztus.” Az evangéliumhoz kapcsolható továbbá az ég és a föld ujjongásra való biztatása és az Úr dicsőségének hirdetésére való felhívás. A *szentlecke* (Tit 2.11-14) főképp a „Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövetelét” kifejezés által fűződik az evangéliumhoz. Az *alleluja vers* (Lk 2,10-11) elővételezi az anyagi örömhírt az evangéliumból: „Nagy örömet hirdetek nektek: Üdvözítő született ma nekünk, a Messiás, a mi Urunk.”

Az egyetemes könyörgésekben számos utalás található karácsony ünnepére és az evangéliumra is: pl. a betlehemi csillag fénysugara, a betlehemi barlang egyszerűsége, a béke kérése az emberek szívébe.

A karácsonyi első prefáció a mai evangélium kifejezését használja amikor azt mondja: „Az Ige megtestesülésének titka által (a te) dicsőséged új fénye ragyogott fel nekünk.” A karácsonyi harmadik prefáció szintén hasonló gondolatmenetet fogalmaz meg: „A mai napon felragyogott benne megváltásunk fénye: az örök Ige gyaló emberségünket magára vette, és ezzel a halandó emberre fogyhatatlan dicsőség származott”.

Az áldozás utáni könyörgés pedig ismét hangsúlyozza az ünnep középpontját: „Urunk, Istenünk, örvendezve ünnepeljük ma Megváltónk születését.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ:

Tiéd az elsőség (515)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/11/gr/276/tied-az-elseg-tecum-principium>

Az Úr monda nekem (514)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/11/intr/275/az-ur-monda-nekem-dominus-dixit-ad-me>

NÉPÉNEKEK:

Az Ige megtestesült

<https://www.youtube.com/watch?v=zh2QWeRG-M4>

Dicsőség mennyben az Istennek

<https://www.youtube.com/watch?v=tTE1JSoxerE>

Mennyből az angyal

<https://www.youtube.com/watch?v=aTu9RpvFXTs>

Pásztorok, pásztorok

<https://www.youtube.com/watch?v=lQK8SEHdeb4>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Aranyosi Ervin: Alázat

Mit jelent a szó: alázat?

Pontosan, mit is takar?

Nagyon sokan értik félre,

tegyük helyre hát hamar.

Nem jelent meghunyászkodást,
mások előtt görnyedést,
nem is alárendeltséget,
de nem jelent törtetést.

Mutat tudást, s tehetséget,
büszkén vállalt tetteket,
odaadást, teljes szívet,
hitet, mely nem tettetett.

Szolgálatot mások felé,
de ez bíz’ nem szolgaság!
Teljes szívet adni belé,
nem amolyan formaság.

Örömmel tenni a dolgom,
s vállalni a terheket.
akiknek javát szolgálom,
érző, élő emberek.

Mit jelent hát az alázat?
Királyi szolgálatot!
Ennyi hát a magyarázat,
ha másoknak átadod!

Somogyi János – Mi várjuk őt

Várjátok-e Őt, az alázatos szívű,
A csodás beszédű Istenembert?
Aki azért jött e bűnös világra,
Hogy felemeljen minden embert?

Várjátok-e Őt, a világosságot,
Ki az Út, igazság és élet.
Az örök élet forrásának vizét
Ingyen adta mindenkor tinéktek.

Várjátok-e Őt, a bús szenvedőt,
A töviskoronás kereszthordozót,
Ki magára vállalta szótlanul azt,
Ami az élet szégyene s terhe volt.

Várjátok-e Őt, aki feláldozta
Életét, hogy el ne vesszetek.
Kihulló vére árán megszerezte
Számotokra az örök életet.

Várjátok-e Őt, vagy közömbös néktek,
Hogy ki volt Ő e bűnös világnak?
És kételkedőn, miként Tamás tette,
Nem hisztek az isteni csodának?

Ezért nem várjátok, és nem is készültök,
Mert szívetekben a világ az úr!
Rabok vagytok, e földhöz kötöttek,
S lelketekre sötétség borul

Mi várjuk Őt, a diadalmast,
A győzedelmes Istenembert!
Aki legyőzte e bűnös világot,
Hogy megmentsen benne minden embert.

Mi várjuk Őt, az Urat, a Királyt,
Kinek hatalma végtelen
Amikor jó fényben, dicsőségben
Hozsánna zeng át az étheren.

Mi várjuk Őt, a világ Megváltóját,
Minden időben, minden percben
Imáink szárnyán, vágó lélekkel
Megyünk eléje, hódolattal, csendben.

Mi várjuk Őt, mert terhes e világ,
Végasztalan és elhagyott
Sóvárgó, vágó milliók lelkéből
Szállnak feléje hívó sóhajok.

Mi várjuk Őt! Mert övé a szívünk,
Ő a vőlegény, mi a jegyesek,
Szelíd, jóságos igazszavú Ember,
A megtestesült, örök Szeretet

Jövel, Uram, Jézus Krisztus!
Mi minden időben készen várunk.
Boldogság lesz számunkra az óra,
Amelyben Téged színről-színre látunk.

Jövel, Uram, jövel! Igazságos bíró,
Hatalommal és dicsőséggel
Ítéld meg e megroppant világot,
Mert „közel” immár az éjjel!

Misa, egy melegsívű kisfiú

Az orosz Oktatásügyi Minisztérium 1994-ben két hívő misszionáriust bízott meg azzal, hogy kidolgozzanak egy olyan tananyagot, amellyel az iskolákban etikaórákon megtaníthatják a tanulóknak a bibliai alapelveket. Arra is fölkérték őket, hogy a börtönökben, a tűzoltóságon, a rendőrségen, valamint egy nagy árvaházban is tanítsanak. Később ők mondták el árvaházi élményüket:

Közeledett a karácsonyeste. Árváink életükben először hallották a karácsonyi történetet! Elmeséltük nekik, hogy József és Mária elment Betlehembe, de már nem volt hely számukra a fogadóknak. Aztán hogyan született meg Jézus egy istállóban, és hogy fektették szülei egy jászolba.

Amíg beszélünk, a gyerekek és a nevelők lélegzet visszafojtva hallgattak bennünket. Némelyikük a szék legszélére csúszott, nehogy egy szót is elmulasszon abból, amit mondunk.

Amikor véget ért a történet, minden gyereknek adtunk három kis darab kartonpapírt, amiből egyszerű jászolt készíthettek. Kaptak egy kis sárga szalvétadarabot is, amit azután az útmutatásunk szerint vékony csíkokra téptek és szalmaként a jászolba tettek. Világosbarna filcből babaformákat vágtunk ki, egy régi hálóingből pedig négyzetű flanelldarabokat, hogy a babáknak takarója is legyen.

A gyerekek serényen dolgoztak, hogy összeállítsák apró jászlaikat, én pedig körbejártam közöttük, hogy segítek, ha valamelyiküknek szüksége lenne rá. Minden rendben ment. Aztán ahhoz az asztalhoz értem, amelyiknél a hat év körüli kis Misa ült. Éppen elkészült a munkájával. Amikor szemügyre vettem a jászlát, elképedtem, mert nem egy, hanem két baba feküdt benne. Gyorsan hívtam a tolmácsot, hogy megkérdezzem a kisfiútól, miért így készítette a jászolt.

A fiúcska széttárta a karjait, elgondolkozva nézte a pici jászolt. Aztán nagy komolyan belefogott a karácsonyi történet elmesélésébe. Életében először hallotta ezt a történetet, úgyhogy meglepett, milyen pontosan emlékszik rá. Mikor ahhoz a részhez ért, hogy Mária a kis Jézust a jászolba fektette, innen egészen sajátos módon folytatta:

„Amikor Mária a babát a jászolba tette, Jézus rám nézett és megkérdezte, hogy hol lakom. Elmondtam neki, hogy nekem se mamám, se papám, se otthonom nincs. Akkor Jézus azt mondta, hogy lakhatnék nála.

Azt feleltem, hogy ez nem megy, mert én nem tudok neki ajándékot adni, mint mások. De annyira szerettem volna Jézusnál lakni! Gondolkodtam, nincs-e valamim, amit odaajándékozhatnék neki. Eszembe jutott, hogy melegíthetném őt. Úgyhogy megkérdeztem Jézust: Ha melegen tartalak, az olyan lenne, mint egy ajándék? Jézus erre azt felelte: Ha melegen tartanál, az volna a legszebb ajándék, amit valaha is kaptam. Akkor befeküdtem mellé a jászolba és Jézus rám nézett és azt mondta, hogy most már vele maradhatok – mindig.”

Mire Misa befejezte a történetét, előntötték szemét a könnyek és megállíthatatlanul patakzottak végig az arcán. Arcát kezébe temette és fejét az asztallapra hajtotta. Két kis válla csak úgy rázkódott a keserves zokogástól.

Ez az árva kisfiú talált valakit, aki sohasem hagyná el vagy bánтанá őt. Valakit, aki mindig vele lesz.

Megtanultam: nem az számít leginkább, hogy mink, hanem, hogy kink van az életben?

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Mi az örömöm?
- Miből forrásozik az örömöm?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te az igaz világosság felragyogásával tetted fényessé ezt a legszentebb éjszakát. Kérünk, hogy akik Fiad megtestesülésének tündöklő titkát megismertük a földön, az ő örömeit is elnyerjük a mennyben. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy virrasztani tudjunk a szeretet gyakorlásában és az ígéhirdetésben. S add, hogy az Úr ebben a tevékenységben találjon minket is! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Megszületett a ti Megváltótok! (Lk 2,1-14)

(Forrás: Cathopic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- az Úr mindenben közösséget vállal velem, emberi mivoltomat is magára vette.
- A gyermek Jézus ránk mosolyog.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- legyek én is gyengéd másokhoz!
- fogadjam be Jézust a szívembe!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Karácsony, Éjféli szentmise („B” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Beda Venerabilis gondolatait Görfő Tibor fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Aranyosi Ervin: Alázat: <http://versek.aranyosiervin.com/tag/szivet>

Somogyi János: Mi várjuk őt – <https://keresztynversek.wordpress.com/2009/12/04/mi-varjuk-ot>

Misa egy melegsívű kisfiú: https://www.szepe.hu/irodalom/kedvenc/kt_118.html

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görfő Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2023

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelezési cím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu

Verziószám: 1.03